

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Plenárisülés-dokumentum

A7-0291/2011

26.7.2011

JELENTÉS

a nyugdíjkorhatárhoz közelítő nők helyzetéről
(2011/2091(INI))

Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság

Előadó: Edit Bauer

RR\874747HU.doc

PE464.775v02-00

HU

Egyesülve a sokféleségben

HU

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS	13
A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE.....	18

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a nyugdíjkorhatárhoz közelítő nők helyzetéről (20011/2091(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre, és különösen annak 2. és 3. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre, és különösen annak 19. cikkére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, és különösen annak 21., 23. és 25. cikkére,
- tekintettel „A nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia – 2010–2015” című, 2010. szeptember 21-i bizottsági közleményre (COM(2010)0491),
- tekintettel „Az Unióban az idősödő népesség hatásának kezelése (2009-es jelentés az idősödésről)” című, 2009. április 29-i bizottsági közleményre (COM(2009)0180),
- tekintettel a munkaerőpiacról kiszorultak aktív befogadásának elősegítéséről szóló, 2008. október 3-i bizottsági ajánlásra (2008/867/EK)¹,
- tekintettel a Bizottság megbízásából készült, „Az egészségügyi ellátáshoz és a hosszú távú gondozáshoz való hozzáférés – Van-e egyenlőség a nők és a férfiak között?” című, 2010. július 22-i jelentésre,
- tekintettel a Bizottság megbízásából készült, „A nemek közötti egyenlőséget érvényesítő aktív befogadási szakpolitikák” című, 2009. november 24-i jelentésre,
- tekintettel a nemek közötti egyenlőségről szóló európai paktumról (2011–2020) szóló, 2011. március 7-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel a munkaerő és a népesség öregedése által a foglalkoztatáspolitikákra gyakorolt hatásról szóló, 2010. december 6-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel az aktív időskorról szóló, 2010. június 7-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel az egészségben és méltóságban töltött időskorról szóló, 2009. november 30-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel „A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség: aktív és méltóságteljes időskor” című, 2009. június 8-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért „Az öregedő munkaerő munkakörülményei” című, 2008. május 1-jei jelentésére,

¹ HL L 307., 2008.11.18., 11. o.

- tekintettel az időskorról szóló második világtalálkozón (A/CONF.197/9 8) 2002. április 12-én elfogadott, az időskorra vonatkozó madridi nemzetközi cselekvési tervre,
 - tekintettel a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló, 1979-ben elfogadott ENSZ-egyezményre (CEDAW),
 - tekintettel a nők idősödő társadalomban betöltött szerepéről szóló, 2010. szeptember 7-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
 - tekintettel a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság jelentésére (A7-0291/2011),
- A. mivel a nemek közötti egyenlőség és a – többek között az életkoron alapuló – megkülönböztetésmentesség az Európai Unió működéséről szóló szerződésben rögzített egyik uniós alapelv, valamint a Közösség egyik célkitűzése és feladata,
- B. mivel az Európa 2020 stratégia kiemelt célul tűzte ki a 75%-os foglalkoztatási rátát a nők és a férfiak számára egyaránt, és célkitűzései között szerepelt az is, hogy 20 millióval csökkentse a szegénységtől fenyegetettek számát; mivel a rájuk jellemző nagyfokú szegénység és munkanélküliség miatt az 50 év feletti nők csoportja ezért döntő fontosságú korcsoport mindkét cél eléréséhez,
- C. mivel állandósultak a nemekhez kötődő sztereotípiák, amelyek az idősekre a munkaerőpiacon váró, az életkoron alapuló megkülönböztetéssel együtt különösen az idősebb nők munkavállalási, képzési és előrelépési esélyeit csökkentik, és részben növelik az időskori szegénység kockázatát,
- D. mivel a nemen alapuló megkülönböztetés a megkülönböztetés egy sajátos típusa annyiban, hogy szisztematikus és átfogó, valamint a megkülönböztetés összes más formáját áthatja és azokhoz hozzáadódik,
- E. mivel napjaink munkaerőpiaca minden eddiginél dinamikusabb és változékonyabb, aminek eredményeképpen az egyazon területen belüli foglalkoztatás többé nem garantált egy egész életre; mivel ebből kifolyólag a gazdasági válság rámutatott arra, hogy a nők fontos szerepet töltenek be a munkaerőpiacon,
- F. mivel Európa jövőbeni jóléte és befogadó jellege attól függ, hogy képes-e hathatósan javítani a munkaerejében rejlő erőforrások kihasználását, azzal, hogy olyan munkakörülményeket és szociális biztonsági rendszereket hoz létre, amelyek támogatják a munka- és életkörülmények javítását, egyúttal pedig figyelembe veszik a gazdaságot; mivel ez a munka, a családi és magánélet összeegyeztetésére, továbbá a közvetett és közvetlen megkülönböztetés és a nemek között a munkaerőpiacon aránytalanságokat eredményező nemi sztereotípiák kezelésére irányuló megfelelő politikákat is magában foglal,
- G. mivel a munkaképes korú népesség (20–64 évesek) az EU-27 területén 1990 és 2010

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0306.

között 1,8%-kal emelkedett, míg az idősebb (65 év feletti) népesség körében 3,7% volt a növekedés, a fiatalok (0–19 évesek) aránya ellenben 5,4%-kal csökkent; mivel a népesség 65 év feletti része az előrejelzések szerint a 2010-es 17,4%-ról 2060-ra 30%-ra fog nőni¹,

- H. mivel a szegénység kockázatát az idősebb nők körében 2008-ban 22%-nak mérték, szemben az idősebb férfiak között mért 16%-kal²,
- I. mivel az elszigetelten élő idősök között a nők gyakran és egyre inkább túlzott arányban vannak jelen, ami az emelkedő válási rátáknak és a férfiak rövidebb várható élettartamának a következménye; mivel az özvegyek és az egyedülálló idős asszonyok általában jobban ki vannak téve a szegénység, az elszigetelődés és a társadalmi kirekesztés veszélyének,
- J. mivel az 55–64 éves nők foglalkoztatási rátája 2009-ben 37,8% volt, szemben az ugyanilyen korú férfiak 54,8%-ával³,
- K. mivel a nők munkanélküliségi rátája 21 tagállamban magasabb a férfiakénál, és bár a tartós munkanélküliség aránya 12 országban a férfiak körében magasabb, a női munkanélküliséget nagyobb valószínűséggel álcázzák „inaktivitásnak”, ha az illető házas vagy gyermekei vannak,
- L. mivel a 30 év alatti nők átlagos órabére 92%-a a férfiakénak, az 50–59 éves korcsoportban pedig 67,5% ez az arány⁴, továbbá a nemek közötti bérszakadék uniós átlaga eléri a 17,5%-ot,
- M. mivel a társadalmi-gazdasági helyzet nemek szerinti különbségei nagyrészt a nemek közötti hagyományos szerepmegosztásból erednek, ahol elsődlegesen a férfiak felelnek a kenyérkeresetért, a nők pedig a fizetés nélküli házimunkáért és a család gondozásáért, beleértve a szélesebb családot is, ami nagy mértékben kihat arra, hogy a nők a férfiakhoz képest – például a nyugdíj terén – mennyi társadalombiztosítási jogosultságot tudnak felhalmozni, és ennél fogva hatással van időskori helyzetükre, különösen az elváltak, külön élők vagy özvegyek esetében,
- N. mivel a nőknél nagyobb valószínűséggel fordul elő a lassabb, rövidebb és/vagy félbeszakított pályafutás és az alacsonyabb átlagjövedelem, mint a férfiaknál, amit a nemek közötti nagyobb bérszakadék is tükröz, és ez az egyéni nyugdíjszámlára befizetett járulékokat tekintve különbséget okoz a két nem között, ezáltal növeli a nők időskori szegénységének kockázatát,
- O. mivel a nemek közötti aránytalanság mértéke kisebb a családalapítás előtt, és annak szintje a párkapcsolat alapítását követően növekszik; mivel a nők foglalkoztatási rátája az első gyermek születésekor csökken, és munkaerő-piaci hátrányuk életük korai szakaszában tovább halmozódik a gyermekgondozás, a későbbiekben pedig az idősök gondozása miatt, ami gyakran az aktív keresők elszegényedéséhez vezet,

¹ Személyzeti munkadokumentum: 2010-es demográfiai jelentés, Európai Bizottság, 62. oldal.

² Lista a 100 egyenlőtlenségről, Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete

³ Jelentés a nők és a férfiak közötti egyenlőség terén 2010-ben elért előrehaladásról, Európai Bizottság, 31. oldal.

⁴ A nők és a férfiak élete Európában – Statisztikai portré, Eurostat, 2008, 196. oldal.

- P. mivel az idősebb nők a férfiakhoz képest gyakrabban vállalnak vagy kényszerülnek vállalni részmunkaidős állást, és gyakrabban hagyják el vagy kényszerülnek elhagyni a munkaerőpiacot az előrehozott öregségi nyugdíjjal élve,
- Q. mivel szinte mindegyik európai országban széles körben elismerik az aktív munkaerőpiaci politikák vonatkozásában a nemek szerinti megközelítés fontosságát, ugyanakkor az aktív munkaerő-piaci politikák értékelése azt jelzi, hogy a nemek közötti egyenlőség érvényesítése nem egyenletes és meglehetősen szűk hatókörű,
- R. mivel az 50 év feletti nők a nemen és életkoron alapuló sztereotípiák miatt gyakran kétszeres vagy többszörös megkülönböztetéssel néznek szembe, amit rendszerint a korukra jellemző munkavégzési és életviteli minták tovább súlyosbítanak (pl. megszakítások a pályafutásban, részmunkaidős foglalkoztatás, ismételt munkába állás egy bizonyos időtartamú munkanélküliséget követően, a munkahelyük feladása a család ellátása miatt vagy a család elsősorban kereskedelmi vagy mezőgazdasági vállalkozásában, fizetés és társadalombiztosítási járulékfizetés nélkül végzett munka miatt és a nemek közötti bérszakadék); mivel a nők ezért jellemzően sokkal inkább halmozottan hátrányos helyzetűek, mint az azonos csoportokba tartozó férfiak; mivel ráadásul válság idején ezeket a nőket még inkább veszélyezteti az elszegényedés,
- S. mivel a nőket a munkaerőpiacon gyakran sokkal fiatalabb korban kezdik „öregnek” tekinteni, mint a férfiakat; mivel az életkoron alapuló megkülönböztetés az európaiak 58%-a szerint elterjedt jelenség¹,
- T. mivel az idősebb nőkkel szembeni erőszak kérdése rendkívül csekély figyelmet kap, tekintve, hogy az érintett nők különösen elzárkóznak a bántalmazás bejelentésétől, a szolgáltatók sztereotip hozzáállása miatt pedig – akik úgy vélik, hogy az idős nők kevésbé vannak kitéve az erőszak kockázatának – csak szűkös választási lehetőségek állnak a bántalmazás áldozatává vált idősebb nők rendelkezésére,
- U. mivel már kora gyermekkortól az egyenlőségre történő nevelés, valamint a szakképzési orientációs politikák és a nők munkavállalását előmozdító politikák jelentik a célravezető eszközt e megkülönböztetések tartós felszámolásához,

Általános rendelkezések

1. üdvözli az Európai Bizottságnak azt a határozatát, hogy a 2012-es év az aktív idős kor és a generációk közötti szolidaritás európai éve lesz, és a Bizottságot és a tagállamokat megfelelő és célravezető lépésekre hívja fel a megkülönböztetés leküzdése érdekében, többek között az életkoron és nemen alapuló megkülönböztetéssel együtt járó sztereotípiák leküzdésével és a generációk közötti szolidaritás ösztönzésével;
2. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy az 50 év feletti nőkkel szembeni többszörös megkülönböztetés jobban tükröződjön – és hatékonyan küzdjenek ellene – a nyitott koordinációs módszerben a nyugdíjak, a társadalmi integráció, a foglalkoztatás, a nemi sztereotípiák megváltoztatása és a nők politikai és gazdasági döntéshozatalba való bevonása terén;

¹ Eurobarométer 317. külön felmérés, Az EU-n belüli megkülönböztetés 2009-ben, 2009. november, 71. oldal.

3. felhívja a tagállamokat, hogy a nyugdíjreform előkészítésében és végrehajtásában valósítsa meg a nemek közötti esélyegyenlőség érvényesítését – ezt a kérdést a nyugdíjrendszerekről szóló, a közeljövőben megjelenő fehér könyvben és más társadalombiztosítási reformok során is figyelembe kell venni –, hogy ösztönözze az egyenlőséget jobban elősegítő biztosításmatematikai számításnak az alkalmazását a nők és a férfiak esetében, hogy támogassa a szegénység kockázatának csökkentésére irányuló lépéseket, hogy küzdje le a jelenlegi időskori szegénységet, hogy javítsa az (egészségügyi) ellátás minőségét, megfizethetőségét és az ahhoz való hozzáférést, és hogy vessen véget a kötelező nyugdíjazás gyakorlatának, ezzel egyidejűleg a megkülönböztetés kezelésével lehetővé téve a munkaerő-piaci részvételt az idősebb nők számára;
4. felhívja a tagállamokat, hogy az idősebb nők körében a szegénység kockázatának csökkentés érdekében egészítsék ki a nyugdíjakra vonatkozó jogi szabályozást az özvegyi nyugdíjellátás lehetőségével;
5. hangsúlyozza a nők legkiszolgáltatottabb csoportjainak, azaz a bevándorló, kisebbségekhez tartozó, fogyatékkal élő, alacsony képzettségű, munkahelyi tapasztalattal nem rendelkező, börtönviselt stb. nők integrációjára irányuló intézkedések végrehajtásának fontosságát, a méltányos élethez való joguk biztosítása érdekében;
6. felhívja a tagállamokat, hogy tegyenek intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák a méltóságteljes időskort, az idős nőket érő megaláztatás, megkülönböztetés vagy erőszak bármilyen formájától mentesen;
7. hangsúlyozza, hogy az idősebb nők gazdasági erőforrást, valamint tapasztalatok tárházat képviselnek, továbbá kulcsfontosságú támogatást jelentenek a közösség és a család számára mint a rászorulókat gondozókat ellátó személyek, illetve – tekintettel gazdag szakmai tapasztalataikra – mint foglalkoztatási szakértők, továbbá hozzájárulnak a vidék fenntartásához;
8. felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy az időskorú női lakosság esetében fennálló digitális szakadék felszámolása, valamint a társas, kommunikációs, autonómia- és érdekérvényesítő képességek növelése érdekében mozdítsanak elő olyan konkrét kezdeményezéseket, amelyek az új technológiákhoz kapcsolódó nyelvezet és kultúra elsajátítására irányulnak;
9. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetével szoros együttműködésben készítsenek tanulmányt az 50 év feletti nők helyzetéről, különös figyelmet fordítva a munkaerőpiacon és gondozóként szerzett tapasztalataikra, a nők és a férfiak időhasználatának mikéntjére, az egészségügyi kérdésekre, valamint olyan egyéb kihívásokra, amelyekkel szembe kell nézniük;

Nők a munkaerőpiacon

10. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az aktív időskor és a generációk közötti szolidaritás európai éve keretében teremtsenek olyan feltételeket, amelyek lehetővé teszik az idősebb nők számára és segítik őket, hogy a munkaerőpiacon maradjanak és/vagy oda visszatérjenek, hogy potenciáljukat fel tudják használni a munkaerőpiacon és a jogukat tiszteletben tartásuk; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy egyúttal

érvényesítsenek olyan intézkedéseket, amelyek arra ösztönzik a munkaadókat, hogy javítsák az esélyegyenlőségre vonatkozó politikáikat az idősebb nők felé irányuló, korral kapcsolatos negatív hozzáállások kezelése érdekében, valamint azért hogy az idősebb női munkavállalóknak ugyanolyan hozzáférésük legyen a képzésekhez, előléptetéshez és szakmai előmenetelhez;

11. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy haladéktalanul alakítsanak ki átfogó, többdimenziós, nemek szerint differenciált és az életkornak megfelelő megközelítést a foglalkoztatási és szociálpolitikákban, hogy biztosítsák a nők foglalkoztatását és társadalmi integrációját; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a már most szegénységben élő idősebb nők generációjának helyzetét is alaposan értékeljék, és sürgősen hozzanak megfelelő és célravezető intézkedéseket, amelyekkel ezeket a nőket kivezetik a szegénységből;
12. felhívja a tagállamokat, hogy megfelelő módon kezeljék az idősebb nők által az álláskeresés során tapasztalt többszörös megkülönböztetést;
13. felhívja a Bizottságot, hogy fejlessze tovább és javítsa a pontos, releváns, összehasonlítható, nem és életkor szerinti európai adatok gyűjtését és elemzését, különösen az idősebb, köztük a migráns és fogyatékkal élő nők foglalkoztatási és munkanélküliségi rátájáról, az idősebb nőknek a (fizetés nélküli) családi gondozásban való (informális) részvételéről, valamint az eltartott idősök arányáról és az idősekkel szembeni rossz bánásmódról, aminek a tagállamok valamennyi jelenlegi adatvédelmi jogszabályával összhangban kell történnie;
14. örömmel látja, hogy a tagállamok már felismerték, hogy a nemek közötti munkaerő-piaci egyenlőtlenség mintái és okai szoros kapcsolatban vannak az életciklus adott szakaszával, ezért hangsúlyozza, hogy támogatni kellene az életcikluson alapuló megközelítést a munka területén; szorgalmazza ugyanakkor, hogy a tagállamok – az életciklussal járó kihívások megfelelő kezelése érdekében – célzott intézkedésekkel kezeljék a fiatal, illetve idősebb nőknek az azonos korú férfiakéhoz képest hátrányos helyzetét az aktív munkaerő-piaci politikáikban, és ezekkel ne csak a felnőtt nőket és férfiakat célozzák meg;
15. felhívja a tagállamokat az idősebb nők munkakörülményeinek javítását célzó legjobb gyakorlatok cseréjére annak érdekében, hogy fenntartható és egészséges munkahelyeket teremtsenek számukra;
16. szorgalmazza, hogy a tagállamok vonják be az idősebb nőket az egész életen át tartó tanulás folyamatába, és a foglalkoztathatóságuk növelése, továbbá a független és aktív életvitel fenntartásának, valamint megszerzett tapasztalataik és tudásuk fiatalabb generációkkal történő megosztásának támogatása érdekében fejlesszék tovább, illetve támogassák az idősebb nőknek megfelelő rugalmas átképzési programokat, figyelembe véve sajátos szükségleteiket és képességeiket;
17. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy a nők által a munkaerőpiacon tapasztalt hátrányok – különösen a gondozási feladataikból eredők – ne hozzák hátrányos helyzetbe őket sem a nyugdíjjogosultságuk, sem egyéb társadalombiztosítási jogosultságuk szempontjából;

18. felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy ha eddig még nem tették meg, a társadalombiztosítási rendszerek esetében alkalmazzák az összevonás rendszerét az alkalmazotti és önfoglalkoztatói járulékok, illetve különböző munkahelyeken elszámolt járulékok együttes elszámolásához;
19. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az új függőségi csapdák létrejöttének elkerülése érdekében alakítsanak ki és ösztönözzenek nemi szempontok szerint értékelt nyugdíjrendszereket, amelyek védelmet és garanciát nyújtanak az idősebb nőket fenyegető szegénység nagyobb kockázata ellen, figyelembe véve, hogy gondozási kötelezettségeik miatt kénytelenek megszakítani szakmai pályafutásukat;
20. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a nemek közötti bérszakadék felszámolása érdekében haladéktalanul tegyenek hatékony intézkedéseket az egyenlő munkáért egyenlő fizetés elvének végrehajtására (pl. kötelező munkaértékelési rendszerek és a munkahelyi egyenlőséget előmozdító cselekvési terv), ami szintén hozzásegíthet a nyugdíjak közötti különbség csökkentéséhez és a későbbiekben leépítéséhez, és mérsékelheti a – többnyire idősebb – nőket fenyegető szegénység nagyobb kockázatát;
21. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vezessenek be megfelelő szakpolitikákat a munka, a családi és magánélet összeegyeztetése érdekében, és a korosztályok közötti egyenlőség általános érvényesítésének elvén keresztül a különböző életszakaszokat szem előtt tartva az öregedés dimenzióját építsék be az összes vonatkozó politikába; felszólítja a vilniusi Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetét, hogy végezzen e tekintetben hatásvizsgálatokat és kutatásokat;
22. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy teljes mértékben és hatékonyan használják ki a meglévő uniós eszközöket és programokat – köztük az Európai Szociális Alapot és az Európai Regionális Fejlesztési Alapot – az idősebb nők munkaerő-piaci részvételének növelése és az idősebb nők hátrányos megkülönböztetésének valamennyi területen történő leküzdése érdekében;
23. kéri a tagállamokat, hogy ösztönözzék az idősebb nők aktív részvételét az üzleti szektorban, valamint a férfiak és a nők egyenlő képviselési arányát a gazdasági döntéshozatali szervezetekben, köztük a vállalati igazgatótanácsokban, és ennek érdekében bátorítsák és támogassák az új vállalkozást indító nőket és biztosítsák számukra a forrásokhoz való hozzáférést, különösen mikrohitel révén;
24. felhívja a tagállamokat, hogy politikájukba, különösen a nyugdíjpolitikájukba, építsék be az életkorkezelés elveit és eszközeit a munkahelyi „korbarát és nemek szerint differenciált” politika kialakítása, idősebb női munkavállalók felhalmozott tudásának és tapasztalatának nagyobb elismerése és tiszteletben tartása, valamint egy olyan megbízható és átlátható tájékoztatási politika kialakítása érdekében, amely biztosítja az idősebb munkavállalók számára azt a lehetőséget, hogy teljes körű információkkal ellátva készüljenek fel a nyugdíjazásra; felhívja továbbá a Bizottságot és a tagállamokat, hogy szigorítsák az idősebb női munkavállalók munkaadók által történő hátrányos megkülönböztetésére vonatkozó szankcionálási szabályokat; hangsúlyozza annak szükségességét, hogy ezeket a politikákat beépítsék a kisvállalkozói intézkedéscsomagba;

A nők mint gondozók

25. felhívja a tagállamokat, hogy fokozzák az olyan családok szükségleteinek kielégítésére irányuló erőfeszítéseiket, amelyek eltartottakért felelnek, és felhívja a Bizottságot, hogy a strukturális alapok felhasználásával továbbra is támogassa a gondozási rendszerek kialakítását;;
26. felkéri a tagállamokat, hogy segítsék elő a minőségi gondozási szolgáltatások biztosítását (beleértve az idősek otthoni ápolását is), hogy biztosítsák az ilyen jellegű minőségi gondozási szolgáltatások hozzáférhetőségét és megfizethetőségét, hogy javítsák a hivatásos gondozók által végzett munka megbecsülését, és támogassák az idős, eltartott személyeket gondozó családokat azáltal, hogy többek között anyagilag kompenzálják őket hozzájárulásukért, valamint tanácsokat adnak nekik és képezik őket annak érdekében, hogy magas színvonalú informális gondozást tudjanak nyújtani;
27. ismét rámutat arra, hogy biztosítani kell a megfelelő, jó minőségű, megfizethető és a teljes munkaidős foglalkoztatással összeegyeztethető, a gyermekgondozást és más eltartott személyek gondozását ellátó szolgáltatások rendelkezésre állását, hogy a nőknek ne kelljen megszakítaniuk, szüneteltetniük vagy lerövidíteniük munkaviszonyukat azért, hogy az eltartott személyeket ellássák;
28. rámutat arra, hogy a gyermekek és eltartottak felügyelete és gondozási szolgáltatásai jelentős foglalkoztatási potenciált képviselnek, amelyet idősebb nők tölthetnének be, akik körében jelenleg az egyik legalacsonyabb a foglalkoztatási ráta;
29. felhívja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak a képzésről és a kapacitás növeléséről, hogy magas színvonalú gondozási szolgáltatásokat tudjanak garantálni, és lépjenek fel a demográfiai tendenciák által a „fehérköpenyes” ágazatban (a gondozásban és az egészségügyben) okozott személyzeti létszámihiány ellen;
30. szorgalmazza, hogy a tagállamok a szülői szabadsághoz való hozzáférést terjesszék ki a nagyszülőkre és a szüleiket gondozó gyermekekre is, ismerjék el az eltartott személyek gondozását – mérlegelve ugyanakkor a gondozói szabadság bevezetésének lehetőségét –, és biztosítsanak szolgáltatásokat, képzést és tanácsadást a gondozóknak;
31. elismeri, hogy a nyugdíjkorhatárhoz közelítő nők gyakran nagyszülők is egyben; elismeri azonban, hogy a nyugdíjkorhatárhoz közelítő nőkre nem szabadna kizárólag gondviselőként tekinteni; ezért felkéri a tagállamokat, hogy mérlegeljék a gyermekgondozási létesítmények nyújtotta lehetőségeket, amelyek választási szabadságot biztosítanak a nagyszülők számára – amennyiben igénylik –, hogy más tevékenységekben is részt vegyenek;
32. szorgalmazza, hogy a tagállamok a kezdeményezések és rendszerek finanszírozása révén támogassák az idősebbek polgári szerepvállalását és a generációk közötti projekteket;
33. felhívja a tagállamokat, hogy minden szinten – az érintett nem kormányzati szervezetek támogatásával is – tegyenek intézkedéseket az idősebbek, különösen az egyedül élő idősebb nők sajátos igényeinek kezelése érdekében, hogy csökkentsék az elszigeteltségüket és kiszolgáltatottságukat, egyúttal támogassák az egyenlőségüket, biztonságukat és jólétüket;

34. kéri a tagállamokat, hogy mérleeljék a különféle elhelyezési lehetőségek feltárását és a közösségi csoportok és szervezetek támogatását, hogy csökkentsék az idősebb nők elszigeteltségét, és kedvező környezetet teremtsenek a generációk közötti szolidaritáshoz;
35. elismeri, hogy az idősebb nők számára biztosítani kell a méltóságteljes döntés lehetőségét ahhoz, hogy kívánságuk szerint – akár egyedül, akár közösségben – folytassák életvitelüket,

Egészségügyi kérdések

36. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy ismerjék el, hogy az egészségügy nemi dimenziója alapvető része az uniós egészségpolitikának, és ezért kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák tovább az irányú erőfeszítéseiket, hogy az uniós és nemzeti egészségpolitikába beépítsék a nemek és a korosztályok közötti egyenlőség általános érvényesítésére irányuló és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos különleges intézkedéseket;
37. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a nemek és korosztályok szerint differenciált gyógyító és palliatív ellátás fontosságát ismerjék el, felhívja a tagállamokat, hogy végezzenek a nemekhez kapcsolódó betegségekre, illetve azok okaira, esetleges megelőzésére és kezelési módjaira kiterjedő kutatást;
38. elismeri a szűrés és a preventív kezelés létfontosságú szerepét az egészségügyi ellátásban, és szorgalmazza, hogy a Bizottság a nyitott koordinációs módszer segítségével gondoskodjon az eszmecseréről, ösztönözze a szűrések harmonizálását az EU egész területén, nevezze meg a legjobb gyakorlatokat és dolgozzon ki iránymutatásokat;
39. üdvözli egyes tagállamok arra tett erőfeszítéseit, hogy ingyenes hozzáférést biztosítsanak a nemekhez kapcsolódó betegségek megelőzéséhez, és ösztönzi azokat a tagállamokat, amelyek ezt még nem tették meg, hogy erősítsék meg az idősebb nőknek szóló preventív egészségügyi ellátást, például a hozzáférhető, rendszeres mammográfia, valamint PAP-tesztek biztosításával, valamint hogy töröljék el a betegségmegelőző szolgáltatások, például a mellrákszűrés igénybevételére vonatkozó korhatárokat, és hívják fel a figyelmet a szűrések fontosságára;
40. ösztönzi a tagállamokat, hogy fokozzák tovább az irányú erőfeszítéseiket, hogy az egészségpolitikákba beépítsék a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének stratégiáját, továbbá biztosítsanak egyenlő hozzáférést a megfizethető egészségügyi ellátáshoz és hosszú távú gondozáshoz – különösen az idősebb – nők és férfiak, valamint a többszörösen hátrányos helyzetű személyek részére;
41. szorgalmazza, hogy a Bizottság és a tagállamok dolgozzanak ki jobb munkahelyi biztonságot és egészségvédelmet biztosító intézkedéseket, ami által megőrzi a munkavállalók foglalkoztathatóságát és képességeit, és gondoskodnak a jobb időskori egészségi állapotról;
42. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy lépjenek fel az idős nőkkel szembeni erőszak minden formája ellen, elismerve, hogy ez a probléma rendkívül csekély figyelmet kap, kezelve a társadalmi sztereotípiákat és biztosítva, hogy a szolgáltatók figyelembe

veszik az erőszak áldozatává vált idős emberek sajátos szükségleteit, hogy biztosítsák az emberi jogok teljes körű érvényesülését, a nemek közötti egyenlőség megvalósulását és a DAPHNE program teljes mértékű kiaknázását;

43. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INDOKOLÁS

A nők az EU bármely országában a népesség legalább 50%-át képezik, tehát a nők a munkaerőben is jelentős részt képviselnek. Mi több, az egész világon Európában a legmagasabb az idős nők aránya.

Az Európa 2020 stratégia egyik célja a szegénység leküzdése és a foglalkoztatás támogatása, amihez a foglalkoztatási ráta 75%-ra emelését és a szegénység 20 millióval való csökkentését tűzték ki célul.

Az idősek az EU népességének nagy és egyre növekvő részét jelentik. Mivel az európai népesség egyre inkább előregszik, az alacsony születési ráták, a fogyatkozó munkaerő és az egyre nagyobb számú egészséges, hosszú életű nyugdíjas miatt komoly kihívás a fenntartható nyugdíjak biztosítása. Az idősek kulturális, társadalmi és szakmai szempontból hatalmas erőforrást képviselnek. Gyakran nem veszik kellőképpen figyelembe a társadalom működéséhez való hozzájárulásukat (sokszor fizetés nélküli minőségben), és így kiaknázatlan marad a nagyobb részvételre és közreműködésre való képességük. Ráadásul a II. világháború utáni demográfiai robbanásakor született generáció tagjai az elkövetkező néhány évben elhagyják a munkaerőpiacot. Ha teljesíteni akarjuk az Európa 2020 stratégia céljait, ez az utolsó esély arra, hogy a munkaerőpiacon tartsuk őket. Ebben a generációban 37%-os a foglalkoztatási ráta, a szegénységi ráta pedig e generáció körében növekedett meg a legjobban, ezért komoly lehetőséget kínálnak a 75%-os foglalkoztatási cél elérésére, ami a magasabb nyugdíj révén a szegénység problémáját is kezeli.

Van egy olyan általánosan elterjedt félelem, hogy az idősebb generáció túl nagy teherré válik a fiatalabb, munkaképes korúak számára, és ez a generációk közötti feszültségekhez vezethet. A népesség elöregedése jelentette kihívás megoldására és a nemzedékek közötti szolidaritás megőrzésére kiemelkedő lehetőséget kínál többek között az, ha biztosítják, hogy az emberek tovább maradjanak a munkaerőpiacon, és nyugdíjba vonulásuk után tovább megőrizték jó egészségüket, aktivitásukat és önállóságukat. A generációk közötti szolidaritást az EU régóta kiemelt kérdésként kezeli, a politikai döntéshozatalban és a figyelemfelhívásban egyaránt.

Nők a munkaerőpiacon

Az idősebb nők a munkaerőpiacon legalább kétszeres megkülönböztetéssel néznek szembe – a nemük és a koruk alapján –, amihez még a sajátosan női munkahelyi pályafutás okozta nagyobb munkaerő-piaci kiszolgáltatottság is társul.

Az 55–64 éves nők körében 2009-ben 37,8%-os volt a foglalkoztatási ráta, szemben az ugyanilyen korú férfiak 54,8%-os arányával. A nők munkanélküliségi rátája 21 tagállamban magasabb a férfiakénál, és bár a tartós munkanélküliség aránya 12 országban a férfiak körében magasabb, a női munkanélküliséget nagyobb valószínűséggel álcázzák „inaktivitásnak”, ha az illető házas vagy gyermekei vannak. A részmunkaidős munkavégzés előfordulása a nők körében négyszer gyakoribb, mint a férfiaknál, és a részmunkaidős foglalkoztatás az idősebb nők körében éri el a legmagasabb arányt, 37%-ot, miközben az idősebb férfiak között csak 12%. Emellett idős korban a nemek közötti bérszakadék is sokkal nagyobb, mint a pályakezdőknél. Ez tükrözi a nők pályafutásának szükségszerű megszakításait, amelyeket konkrétan a gyermekszülés indokol. A nőknek ezenkívül – különösen a középkorú nőknek – általában véve kevesebb a tanulási lehetőségük, ez pedig

nagymértékben megnehezíti a munkaerő-piaci kereslethez való alkalmazkodást. A képzés és az új készségek fejlesztése tehát hozzásegítheti az idősebb nőket a teljesebb munkaerő-piaci részvételhez.

A nemek közötti különbségek időskorban főként a nők által az életük korábbi szakaszaiban felhalmozott munkaerő-piaci hátrányok következményei, ami az aktív keresők tartós szegénységéhez, előrehozott öregségi nyugdíjhoz és inaktivitáshoz vezet, és alacsony képzettségű, rosszul fizetett állásokban tartja őket.

A nők körében nagyobb valószínűséggel fordul elő a lassabb, rövidebb és/vagy félbeszakított pályafutás és az alacsonyabb átlagjövedelem, mint a férfiaknál. A társadalmi-gazdasági helyzet nemek szerinti különbségei részben a nemek közötti hagyományos munkamegosztásból erednek, ahol elsődlegesen a férfiak felelnek a kenyérkeresetért, a nők pedig a fizetés nélküli házimunkáért és a család gondozásáért, ami nagymértékben kihat arra, hogy a férfiak és a nők mennyi társadalombiztosítási jogosultságot tudnak felhalmozni nyugdíjas korukra. A nők gyakran olyan hátrányokkal szembesülnek a munkaerőpiacon, különösen a – sokszor fizetés nélküli – gondozási feladataik folytán, amelyek következtében a nyugdíjjogosultság szempontjából hátrányos helyzetbe kerülnek. Az egyéni jövedelemre és foglalkoztatási nyilvántartásra épülő rendszerekben a nők nyugdíjára az is kihat, hogy pályafutásuk során alacsonyabb volt a keresetük, ezáltal nő az időskori szegénység veszélye. Emellett a nők körében magasabb a születéskor várható élettartam, emiatt túlnyomó többségben vannak az idősök között. Ennek következtében a nők gyakran és egyre növekvő mértékben túlreprezentáltak az elszigetelődött idősök között. Az özvegyek és az egyedülálló idős asszonyok általában jobban ki vannak téve a szegénység, az elszigetelődés és a társadalmi kirekesztés veszélyének.

Az 50 év feletti nőkkel szembeni, életkoron alapuló munkaerő-piaci megkülönböztetésről más korcsoportoknál gyakrabban számolnak be, és ez a megkülönböztetés különféle formákat ölthet. A képzési lehetőségek hiánya és a szakismeretek elavulása különösen az idősebb nőket érinti, mivel a családi kötelezettségek miatt gyakrabban szakították meg pályafutásukat, és az azonos korú férfiakhoz képest alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek. Ráadásul az egészségügyi jellegű problémák és a készségek elavulása meggátolhatja őket abban, hogy a szokásos munkaidőben, normál munkarendben dolgozzanak és jó munkahelyi termelékenységet érjenek el. Mindezek a tényezők arra ösztönözhetik vagy kényszeríthetik az időseket, hogy az előrehozott öregségi nyugdíjat és az inaktivitást válasszák.

Bár a nemek közötti munkaerő-piaci egyenlőtlenség mintái és okai szoros kapcsolatban vannak az életciklus adott szakaszával, és az uniós országok többségében már általánosan elismerik a munkával kapcsolatban az életcikluson alapuló megközelítés szükségességét, a nemek egyenlőségét támogató aktív munkaerő-piaci politikák többsége mégis csak a felnőtt nőket és férfiakat célozza meg, és gyakran figyelmen kívül hagyja a fiatal, illetve az idős nők hátrányos helyzetét az azonos korú férfiakéhoz képest.

Noha a tagállamok többsége elismeri, hogy az idősebb nők a munkaerő-piaci integráció szempontjából hátrányban vannak, az elmúlt években az idősebb munkavállalók érdekében tett intézkedések általában véve vagy nem érvényesítik kifejezetten a nemek közötti egyenlőség elvét, vagy nagyrészt figyelmen kívül hagyják az idősebb férfiak és nők eltérő helyzetét. Az aktív időskorral szembeni megközelítés eddig túlnyomórészt az idős munkavállalók foglalkoztathatóságára helyezte a hangsúlyt, ezáltal a nyugdíjak és a társadalombiztosítási reformok kerültek döntő szerepbe, azzal a fő céllal, hogy törvényi úton későbbre halasszák a nyugdíjba vonulást. A legtöbb intézkedés azonban a férfiak jellemző

pályáivét és nyugdíjba vonulását vette alapul, és a nemek közötti egyenlőséget nem érvényesítették kifejezetten. Mivel a női foglalkoztatásban viszont előfordulhatnak ismételt szünetek, gyakoribb a részmunkaidős munkavégzés, az alacsony fizetés és a nemek közötti bérszakadék, így a nők idős korban többszörös megkülönböztetést szenvedhetnek el. A nőket például rendszerint a férfiakhoz képest sokkal fiatalabb korban kezdik „öregnek” tekinteni a munkaerőpiacon, miközben a gondozási kötelezettségek komolyan akadályozhatják az idősebb nők munkavállalását. Ezért még ki kell dolgozni egy következetes, átfogó megközelítést az aktív munkaerő-piaci politikákkal kapcsolatban, beleértve a speciális munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi intézkedéseket, kifejezetten törekedve a nemek közötti egyenlőség elvének általános érvényesítésére. A helyzet és a kihívások jobb megismeréséhez, illetve a tendenciák előrejelzéséhez összehasonlítható, nem és életkor szerinti adatok gyűjtésére és elemzésére van szükség.

Miközben az idősebb férfiaknál a nyugdíjazás a fő oka annak, hogy kívül maradnak a munkaerőpiacon, az idősebb nők esetében ennél összetettebb a kép. Az ő esetükben a munkaerő-piaci részvétel elmaradásának okai között a személyes vagy családi kötelezettségek fontosabb helyen szerepelnek, mint a nyugdíjba vonulás.

A kötelező nyugdíjazás gyakorlatának megszüntetése, a gondozást támogató létesítmények jobb biztosítása, különösen az idős nők számára, valamint az idősebb munkavállalók munkaerő-piaci kilátásaival kapcsolatos negatív megfigyelések kezelése jelentősen növelheti az idősebbek aktív részvételét. Megfelelő foglalkoztatási lehetőségek és jó munka- és foglalkoztatási feltételek megteremtését kellene mérlegelni, hogy ezzel arra lehessen ösztönözni az idős munkavállalókat, hogy tovább maradjanak munkában.

Érdekes tény, hogy a magas női foglalkoztatással rendelkező országokban a termékenységi ráta is magas, ami arra utal, hogy a munka és a magánélet közötti kielégítő egyensúly a nők számára döntő kérdés lehet mind a magasabb női foglalkoztatás, mind a relatíve magasabb termékenységi ráta eléréséhez. A részmunkaidős munkavégzés szintén jó módszer a munkából a nyugdíjba való fokozatos átmenethez, de az 55–64 éves korcsoportban csak a férfiak 11%-a és a nők 38%-a dolgozik részmunkaidőben. Úgy tűnik tehát, hogy a többség még mindig a teljes munkaidős foglalkoztatásból lép át a teljes nyugdíjazásba.

A nők mint gondozók

Az idősebb nők különböző módokon járulnak hozzá a társadalom működéséhez: támogatják a gyermekeiket és az unokákat, de a szüleiket is, ők a fő gondviselők és sokszor önkéntesként is dolgoznak, az idősek gondozói szerepét azonban nem becsülik meg eléggé.

A hosszú távú gondozás kérdését különösen érdekes nemek szerinti megközelítésben nézni, ugyanis a legtöbb európai országban a nők (az általában magasabb várható élettartam miatt) a kedvezményezettek és a gondozók között egyaránt többségben vannak (általában fizetés nélküli, nem hivatalos gondozást nyújtanak, ami gyakran befolyásolja az életminőségüket). Az idősek és a fogyatékossgal élők gondozói többnyire nők, és a népesség elöregedésének jelensége miatt a nőkre háruló gondozási teher folyamatosan nő, ami az életminőségükre is kihat. Az európai népességben egyre nagyobb azoknak az aránya, akik a mindennapi életben segítségre szorúlnak, és ezt nagyon gyakran a nők biztosítják, önkéntes alapon. A tartós segítségnyújtás szükségessége a gondozót a munkája feladására készítheti.

Mivel a családi gondozók többségében 50 feletti nők, akiknek a foglalkoztatási rátája még

mindig elmarad az uniós céloktól, a foglalkoztatási lehetőségeik javításához új politikákra és erőforrásokra lesz szükség, hogy lehetővé váljon számukra a munka és a családi élet összeegyeztetése, és támogassák a generációk közötti szolidaritást a családokon belül.

Az elszigetelten élő idősök között a nők gyakran és egyre inkább túlzott arányban vannak jelen, ami az emelkedő válási rátáknak és a férfiak rövidebb várható élettartamának a következménye. Az özvegyek és az egyedülálló idős asszonyok általában jobban ki vannak téve a szegénység, az elszigetelődés és a társadalmi kirekesztés veszélyének.

Az OECD szerint a nem hivatalos gondozók három kategóriába sorolhatók. Az elsőbe tartoznak a rokonok, barátok vagy önkéntesek, akik a közreműködésükért semmilyen ellenszolgáltatásban nem részesülnek. A második kategória azokat a nem hivatalos gondozókat jelenti, akik a pénzbeli juttatási programok és a fogyasztói döntéseken alapuló programok keretében pénzbeli juttatást/támogatást kapnak. Ők általában rokonok vagy barátok. Az utolsó kategóriába a nem bejelentett/illegális formában dolgozó nem hivatalos gondozók tartoznak. Ők azok a gondozók, akik a gondozásban részesülő személytől valamilyen fizetséget kapnak, de nem áll fenn közöttük semmilyen munkaszerződés. Számos lehetőséget lehetne mérlegelni annak érdekében, hogy az idősebb nők a nyugdíjjogosultság szempontjából ne kerüljenek hátrányba amiatt, hogy fizetés nélküli gondozást nyújtottak, és emiatt elhagyták a munkaerőpiacot. Tekintettel arra, hogy a nem hivatalos gondozás sok társadalomban milyen fontos szerepet játszik, és a gondozók között túlnyomó többségben vannak a nők, a nem hivatalos gondozókat támogató intézkedések kedvezően hathatnak a nemek közötti esélyegyenlőségre, mivel segíthetik a nők munkaerő-piaci integrációját és a munkaerőpiacon végzett munka, illetve a gondozói feladatok összeegyeztetését. A nem hivatalos gondozóknak nyújtott támogatásnak része lehet a tájékoztatás és képzés, az adókedvezmények és kifizetések, az üzleti szabályozások vagy a magánszervezetek kezdeményezései a munka és a gondozás jobb összehangolása érdekében. A hosszú távú gondozáshoz való méltányos hozzáférést és a nem hivatalos gondozók munkáját egyaránt támogató politikai kezdeményezések közé tartozik a gondozási szabadság, a nyugdíjhitelek, a természetbeni és pénzbeli juttatások és támogatások, valamint a rugalmas munkaidő. A hosszú távú gondozási szolgáltatás biztosítása támogathatja a nőket a munkahelyük megtartásában, és ezáltal érdemben befolyásolhatja a nemek közötti esélyegyenlőséget az életminőség és a társadalmi befogadás terén, mind a gondozó, mind a gondozásban részesülő személy szempontjából. Néhány tagállamban emellett a szülői szabadságot a nagyszülőkre is kiterjesztették, az ilyen kezdeményezések azonban még mindig kivételesen ritkák.

Az idősebb nőket érintő egészségügyi kérdések

Bizonyos betegségek nagyobb valószínűséggel érintik a nőket, mint a férfiakat. Ezért hasznos lehet a nemek szerinti megközelítés. Számos olyan terület van, amelynek nagymértékben kedvezne a nemspecifikus kutatás ösztönzése, és ahol az eredmény előnyösen befolyásolhatná a nők egészségét. Az idősödő nők különösen ki vannak téve az életkorral összefüggő betegségeknek, különösen az emlőráknak, a memóriazavaroknak (pl. a demenciának és az Alzheimer-kórnak), a csontritkulásnak és az ízületi gyulladásnak. A WHO szerint az 50 év feletti nők 40%-a fog elszenvedni csontritkulás miatti csonttörést. Emellett a cukorbetegség vagy a magasvérnyomás-betegség mellett kialakuló koszorúér-betegségekkel összefüggő komplikációk is gyakoribbak a nőknél.

Kulcsfontosságú a megelőzés. Néhány tagállamban már működnek nemek szerinti

szűrőprogramok, de nem mindegyikben.

Az emlőrák megelőzésére irányuló programok egyes tagállamokban az 50–69 év közötti nők számára ingyenesek és a kötelező egészségügyi rendszer részei. Néhány tagállamban az ebbe a korcsoportba tartozó nőket két évente személyre szabottan, írásban hívják meg a kötelező mammográfiai szűrésre.

A legtöbb szakpolitika és program azonban nem veszi figyelembe a nemek közötti különbségeket, nem foglalkoznak külön az idősebb nőkkel, hanem inkább az általánosabban vett „veszélyeztetett csoportok” társadalmi integrációjára irányulnak.

Az idősebb nőket többszörös megkülönböztetés éri, mivel nemcsak az életkoruk, nemük és egészségi állapotuk alapján szenvednek el megkülönböztetést, hanem – amennyiben veszélyeztetett csoportba tartoznak – más okokból is. Ráadásul a jelenlegi gazdasági válság az aktuális vagy jövőbeni költségvetési megszorítások folytán komoly következményekkel járt az egészségügyi okból vagy fogyatékoság miatt már egyébként is megkülönböztetésnek kitett nőkre és az alapvető szolgáltatásokhoz (különösen az egészségügyi ellátáshoz és a tartós gondozási szolgáltatásokhoz) való hozzáférésükre nézve.

A népesség öregedési folyamatának és a társadalomban zajló elkerülhetetlen változásoknak a megfelelő kezelése hozzájárulhat a rendezettebb gazdasági és szociálpolitikához. Túl kell lépni az uralkodó politikai szólamokon, miszerint a népesség öregedése szociális és gazdasági tehertétel a társadalom számára. Kulcsfontosságú, hogy az aktív idősokkal foglalkozó stratégiákba minden kormányzati szinten beépítsék a nemek és az életkorok dimenzióját.

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	13.7.2011
A zárószavazás eredménye	+ : 26 - : 1 0 : 3
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Silvia Costa, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Zita Gurmai, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Astrid Lulling, Barbara Matera, Angelika Niebler, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Nicole Sinclair, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Eva-Britt Svensson, Britta Thomsen, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Izaskun Bilbao Barandica, Vilija Blinkevičiūtė, Christa Kläß, Mojca Kleva, Mariya Nedelcheva, Norica Nicolai, Chrysoula Paliadeli, Antigoni Papadopoulou, Sirpa Pietikäinen
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok) (187. cikk (2) bekezdés)	Jacek Włosowicz